

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО, КОНСТИТУЦІЙНОГО ТА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ФННЮІ НУ «ОЮА»

Іп.с.ф. Роман САВЧУК

«2» вересня 2024 р.

ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

**ПОДАТКОВЕ ПРАВО
БК 20**

рівень вищої освіти
ступінь вищої освіти
галузь знань
спеціальність
освітня програма

перший (бакалаврський)
бакалавр
08 Право
081 Право
Право

Розробник програми: к.е.н., ст.викл. Лешанич Світлана Євгеніївна

Затверджено на засіданні кафедри міжнародного, конституційного та адміністративного права
(протокол № 1 від 27.08.2024 р.)

В.о.завідувача кафедри міжнародного, конституційного
та адміністративного права

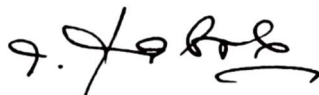
Наталія ГАБЛЕЙ

Начальник навчального відділу

Ірина ЯЦКІВ

Гарант освітньої програми

Роман САВЧУК

Науково-методична рада (протокол № 1 від 02.09 2024 р.)

Голова науково-методичної
ради

Олег БЕЗНОСЮК

Заступник директора

Олег БЕЗНОСЮК

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Анотація

Предметом вивчення навчальної дисципліни є податкове право, як провідна складова галузі фінансового права, що набуло особливого значення у зв'язку з переходом нашої держави до ринкової економіки, суттєвим скороченням державного сектору економіки та відповідно скороченням власних джерел фінансових ресурсів для забезпечення виконання завдань і функцій держави та місцевого самоврядування на належному рівні. Висока мобільність податкового законодавства свідчить про те, що держава ще знаходиться в пошуку оптимальних та справедливих моделей і механізмів оподаткування, які б забезпечували баланс публічних та приватних інтересів.

Належний рівень підготовки фахівців – юристів в галузі цивільної та господарської юстиції є запорукою правового забезпечення законності у сфері правового регулювання оподаткування, досягнення цілей цивільного процесу, охорони фінансової бази держави та законних інтересів платників податків.

Під час вивчення навчальної дисципліни «Податкове право» у здобувачів вищої освіти формується комплексне знання щодо предмету курсу, яке відповідає сучасним тенденціям розвитку податково-правових відносин в Українській державі.

1.2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни – формування системи наукових знань про податкове право як сукупності правових норм, що регулюють суспільні відносини, які виникають і розвиваються у сфері податкової діяльності держави та органів місцевого самоврядування, розширення у студентів світогляду із найбільш важливих податково-правових питань розвитку України, зокрема, поняття та ознаки податку, принципи та функції податку, співвідношення податку, збору й мита, класифікацію податків та зборів, основні, додаткові та факультативні елементи правового механізму податку, сукупність податків та зборів, що сплачуються на території України; поняття та зміст податкового обов'язку, відповідальність за порушення податкового законодавства та засоби щодо забезпечення погашення податкового боргу, 4 вироблення основних умінь і навичок застосування податкового законодавства, активізація аналітичної діяльності студентів, проведення науково-дослідницької роботи, а також практичних навичок діяльності правника.

Завдання:

- формування системи теоретичних знань про податкове право як підгалузь фінансового права;
- засвоєння основних податково-правових категорій та вміння орієнтуватися в масиві законодавства, що регулює податкові відносини;
- визначення актуальних проблем податкового права та основних напрямів сучасних наукових досліджень із вказаних проблем;
- аналіз і дослідження прикладних проблем порядку адміністрування податків і зборів;

- наведення характеристики видів податкового контролю, аналіз їх структури, визначення стадій та етапів, окреслення повноважень суб'єктів податкових правовідносин;

- розвиток навичок і умінь застосування податкового законодавства з урахуванням європейських стандартів та практики Верховного Суду з питань оподаткування .

3. ТЕМАТИЧНИЙ ВИКЛАД ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Податкове право, податкові правовідносини. Суб'єктний склад податкових правовідносин

Поняття податкового права України, його структура, місце в системі права. Предмет податкового права. Система податкового права. Поняття та зміст податкових правовідносин. Особливості податкових правовідносин. Види податкових правовідносин. Об'єкт податкових правовідносин. Суб'єкти податкових правовідносин. Виникнення зміна та припинення податкових правовідносин. Податковий обов'язок: поняття та зміст. Податковий агент. Підстави припинення податкового обов'язку. Суб'єкти та учасники податкових правовідносин: їх права та обов'язки. Податкова дієздатність. Контролюючі органи та органи стягнення. Державна податкова служба. Державна митна служба. Державноподаткова інспекція.

Тема 2. Податки, збори. Податкова система та принципи оподаткування.

Сутність податків та їх класифікація. Основні ознаки, функції та принципи податків. Елементи податку. Сутність та принципи побудови податкової системи. Склад загальнодержавних і місцевих податків та зборів. Податок, збір, плата, внесок як елементи податкової системи. Механізм оподаткування суб'єктів господарювання. Податкова система. Принципи оподаткування.

Тема 3. Адміністрування податків та зборів.

Зміст податкового адміністрування. Облік платників податків. Правова природа податкового обов'язку: поняття, підстави виникнення, зміни та припинення податкового обов'язку, виконання податкового обов'язку. Податкова звітність. Визначення сум податкових та грошових зобов'язань. Строки сплати податкового зобов'язання. Форми правових вимог щодо сплати податків і зборів. Умови повернення помилково та/або надміру сплачених грошових зобов'язань. Усунення подвійного оподаткування. Звільнення від оподаткування доходів нерезидентів з джерелом їх походження з України.

Тема 4. Правові основи здійснення податкового контролю. Захист прав і законних інтересів суб'єктів податкових правовідносин.

Сутність та способи здійснення податкового контролю. Поняття, види і методи податкового контролю. Податкова перевірка: зміст та види. Планування податкових перевірок. Плани-графіки перевірок, порядок їх формування та затвердження. Позапланові виїзні перевірки. Алгоритм виїзної податкової перевірки. Превентивний податковий контроль.

Тема 5. Податок з доходів фізичних осіб

Місце податку з доходів фізичних осіб у податковій системі України. Платник податку на доходи фізичних осіб. Об'єкт податку на доходи фізичних осіб.

База оподаткування на доходи фізичних осіб. Ставка податку на доходи фізичних осіб. Пільги по податку з доходів фізичних осіб. Порядок обчислення та сплати податку з доходів фізичних осіб.

Тема 6. Оподаткування окремих видів доходів фізичних осіб.

Податкові соціальні пільги. Податкова знижка з податку на доходи фізичних осіб. Звітність з податку на доходи фізичних осіб. Особливості нарахування та сплати окремих видів доходів. Відповідальність за порушення у сфері нарахування і сплати податку на доходи фізичних осіб. Поняття та особливості нарахування та сплати військового збору.

Тема 7. Оподаткування прибутку підприємств в Україні.

Податок на прибуток. Платники податку, об'єкт оподаткування. Порядок визначення доходів та їх склад. Податкова база. Ставки податку. Податок на прибуток підприємств. Резидент Дія Сіті.

Тема 8. Непрямі податки.

Непрямі податки: економічна сутність. Види непрямих податків. Правовий механізм ПДВ. Правовий механізм акцизного податку. Відмінності між акцизним податком та податком на додану вартість Мито: поняття та місце в системі обов'язкових платежів. Порядок нарахування та справляння мита. Види мита. Переваги та недоліки непрямих податків.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

4.1. Основна:

1. Адміністративістика в умовах цифровізації: теорія, правове регулювання, практика : монографія / авт. колектив: С.В. Ківалов, Л.Р. БілаТіунова, Т.А. Латковська та ін. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 800 с.
2. Андрущенко. Г.С., Коваленко А.А., Савченко Л.А. Фінансовоконтрольне право: навч. посіб.: 2-ге вид. перероб. і доп. Київ: Юрінком Інтер, 2021. 348 с.
3. Іванський А.Й. Фінансове право : підручник. Між нар. гуманітар. ун-т, 2-ге вид., перероб. та доп. Київ: Юрінком Інтер, 2022. 484 с.
4. Фінансове право: навч. посібник (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання) / Т.А Латковська, М.І. Сідор, О.С. Койчева. Одеса, 2019. 226 с.
5. Голоядова Т. О. Податкове право: навчальний посібник (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання) / Т. О. Голоядова, П. П. Латковський. Одеса, 2019. 167 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/12470>
6. Латковська Т. А. Податкове право: навчально-методичний посібник (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання) / Т. А. Латковська, О. С. Койчева, М. І. Сідор. Одеса: Фенікс, 2019. 63 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/12141>
7. Податкове право України: підручник/ за ред.: М. П. Кучерявенка, Н. А. Маринів; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2019. 440 с.
8. Податкове право (схеми) / за ред. Д. О. Гетманцева та М. П.Кучерявенка ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка ; Нац. юрид. ун т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2023. – 258 с. URL https://pravo-izdat.com.ua/index.php?route=product/product/download&product_id=4747&download_id=1569
9. Криницький І.Є. Теоретичні проблеми податкового процесу: монографія. Харків: Право, 2019. 320 с.
10. Кузь В.І. Податкова система: навч. посіб. Чернівці: Чернівець. нац.унт ім. Ю. Федьковича, 2022. 240 с. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/4667>

Нормативні акти:

1. Конституція України прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР (Редакція від 01.01.2020 № 27-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. (Редакція від 01.07.2023 № 2709-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. (Редакція від 31.03.2023 № 2849-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
4. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III. (Редакція від 22.06.2023 № 3137-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>
5. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. (Редакція від 30.06.2023 № 2970-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
6. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII. (Редакція від 01.01.2023 № 2465-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>

7. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. (Редакція від 18.06.2023 № 3111-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
8. Про валюту і валютні операції : Закон України від 21.06.2018 р. № 2473- VIII. (Редакція від 01.04.2023 № 2888-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>
10. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV. (Редакція від 06.05.2023 № 3035-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>
11. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України від 26.01.1993 р. № 2939-XII. (Редакція від 19.08.2023 № 2479-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text>
12. Про платіжні послуги : Закон України від 30.06.2021 р. № 1591-IX. (Редакція від 01.04.2023 № 2888-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>
13. Про Рахункову палату : Закон України від 02.07.2015 р. № 576-VIII. (Редакція від 31.03.2023 № 2849-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#Text>
14. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки : Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV. (Редакція від 28.04.2023 № 2970-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>
15. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб : Закон України від 23.02.2012 р. № 4452-VI. (Редакція від 18.06.2023 № 3111-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17#Text>

Підручники, посібники, наукові праці:

4.2. Допоміжна література:

1. Атаманчук Н. І. Правові основи непрямих податків в Україні: монографія. Київ: Алерта, 2019. 352 с.
2. Барін О.Р. Правові основи податкової системи України: сучасний стан, основні елементи, принципи: Автореф. дис. канд. юрид. наук за спеціальністю 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Одеса, 2018. 25 с.
3. Долженков О.В. Удосконалення адміністрування податку з доходів фізичних осіб з метою підвищення привабливості операцій з інвестиційними активами в контексті розвитку фондового ринку в Україні. *Juris Europensis Scientia*. № 3. 2020. С. 89-93.
4. Кармаліта М. В. Принципи податкового права як прояв балансу приватного та публічного інтересу. *Право та державне управління*. 2020. № 1. Т. 1. С. 56-62
5. Койчева О.С. Парадигма «win-win» в податкових спорах: міф чи реальність? Правове життя сучасної України: Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 15 травня 2020 р.) у 3-х т. Т. 2. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2020. С. 48-51.
6. Койчева О.С. Перспективи медіації як альтернативного способу вирішення податкових спорів. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2019. № 3. С. 72- 81.
7. Латковська Т.А. Захист прав і законних інтересів платників податків в Україні. Права людини в Україні та у зарубіжних країнах: традиції та новації:

колективна монографія / За заг. ред. Н.В. Мішиної. Львів- Торунь : ЛігаПрес, 2021. 688 с. С. 305–340.

8. Латковська Т.А. Принцип недопустимості подвійного оподаткування. International scientific and practical conference «Legal practice in EU countries and Ukraine at the modern stage». Arad, Romania : «Izdevnieciba Baltija Publishing», 25-26 January, 2019. Р. 376-380.
9. Пархоменко-Цироциянц С.В. Право платника податку на податкову пільгу: теоретико-правові засади. *Порівняльно-аналітичне право*. 2019 р. № 2.

4.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті:

www.president.gov.ua – Президент України

Законодавча влада

www.rada.gov.ua – Верховна Рада України

www.ombudsman.kiev.ua – Уповноважений Верховної Ради з прав людини

Виконавча влада

www.kmu.gov.ua – Кабінет Міністрів України

www.minjust.gov.ua - Міністерство юстиції України

Судова влада

www.scourt.gov.ua – Верховний Суд

www.ccu.gov.ua - Конституційний Суд України

Інші державні органи

<https://www.gr.gov.ua> – Офіс Генерального прокурора Рекомендовані науково-аналітичні ресурси www.niss.gov.ua – Національний інститут стратегічних досліджень

<http://parlament.org.ua/> - Лабораторія законодавчих ініціатив

<http://www.nbuv.gov.ua/> - Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського